

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้สมรรถนะสูง
ในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

The Development of Instructional Activities to Promote High-Performance Learning
Competency for Developing the Fine Motor of Children with Special Needs
for Student Teachers, Surindra Rajabhat University

บุญเลี้ยง ทุมทอง¹

Boonleang Thumthong¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้สมรรถนะสูงในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู 2) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่พัฒนาขึ้น และ 3) วิเคราะห์แนวทางและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 45 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามพฤติกรรมการณ์เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต และแบบสัมภาษณ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่พัฒนาขึ้น มี 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นปฐมนิเทศ 2) ขั้นทำความเข้าใจ 3) ขั้นสร้างความคิดใหม่ 4) ขั้นนำแนวความคิดไปใช้ในสถานการณ์จริง และ 5) ขั้นทบทวนความรู้และประเมินผลการเรียนรู้
2. คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาที่เรียนของนักศึกษา มีค่าเท่ากับร้อยละ 76.34
3. ศักยภาพการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
4. นักศึกษามีสมรรถนะในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก
5. แนวทางและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ได้แก่ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการประสบการณ์ IEP หรือ IIP การจัดการเรียนการสอนควรฝึกการประเมินความบกพร่องของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนเพื่อกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนควรปรับการดำเนินการให้สอดคล้องกับยุควิถีชีวิตปกติใหม่ที่จะต้องกระทำพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงในบริบทของสังคม

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้การสอน สมรรถนะสูง กล้ามเนื้อมัดเล็ก นักศึกษาครู

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, Ed.D., Assistant Professor of Curriculum and Instruction, Surindra Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: บุญเลี้ยง ทุมทอง, boonleang4848@hotmail.com

รับเมื่อ 30 มีนาคม 2564 แก้ไข 23 ธันวาคม 2564 ตอรับเมื่อ 24 ธันวาคม 2564

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) develop the instructional activities to promote high-performance learning competency for developing the fine motor of children with special needs for student teachers, 2) study the results of the implementation of the developed instructional activities, and 3) analyze the guidelines and recommendations for improving the developed instructional activities. The sample was 45 third year students in the field of Early Childhood Education, Faculty of Education at Surin Rajabhat University, academic year 2020, selected by purposive sampling. The research instruments were a learning achievement test, a lifelong learner behavior questionnaire, and an interview form for instructional activities management. The data were analyzed by mean, standard deviation, and content analysis.

The research results were as follows:

1. The developed instructional activities consisted of 5 stages: 1) orientation, 2) understanding, 3) creating new ideas, 4) applying concepts in the actual place, and 5) reviewing knowledge and learning assessment.
2. The average score of learning achievement in the students' course learned was equal to 76.34 percent.
3. The overall average students' competency to be lifelong learners was at a high level.
4. The students' competency in fine motor development of children with special needs was at a high level overall.
5. Guidelines and recommendations for improving the developed instructional activities, for example, should provide knowledge about writing an IEP or IIP experience plan, should practice assessing the disability of each child with special needs in order to define learning goals, and the instructional management should be adjusted according to the new era of normal life that must be performed along with the changes in the social context.

Keywords : Instructional activity, High-performance, Fine motor, Student teacher

ภูมิหลัง

การดำเนินการจัดการเรียนร่วมเป็นการดำเนินงานให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการในเรื่องการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พร้อมกับฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสาน ความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ

สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียน อาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่ง วิทยาการประเภทต่าง ๆ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562, หน้า 5)

ประกอบกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีทักษะ และคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย ทักษะและคุณลักษณะ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ สถานศึกษา ทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน แหล่งเรียนรู้

สื่อ ตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อ การเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ มีระบบและกลไก การวัด การติดตาม และประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ มีระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล และครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน

กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอให้สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ และการจัดการศึกษาเรียนรวมแต่เนิ่น ๆ ก่อนไปประกอบวิชาชีพครูจริง ด้วยการกำหนดให้สถาบันผลิตครู ต้องเปิดสอนรายวิชาบังคับ 2 วิชา คือ วิชาการศึกษาพิเศษ และวิชาการศึกษาแบบเรียนรวม ที่กำหนดให้นักศึกษาคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ทุกคนต้องเรียนเพื่อให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้จริง กรณีมีเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนรวมกับนักเรียนปกติในห้องเรียนปกติที่ตนเองฝึกสอน และเมื่อสำเร็จการศึกษาก็พร้อมนำความรู้และประสบการณ์ตรงไปใช้จัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวมสำหรับเด็กที่มี

ความจำเป็นพิเศษได้ทันที โดยไม่ต้องรอเข้ารับการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้สมรรถนะสูงของนักศึกษาครู ให้มีความรู้ในรายวิชาที่เรียนเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต และมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้สมรรถนะสูงในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู
2. เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้สมรรถนะสูงของนักศึกษาครู ในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. เพื่อวิเคราะห์แนวทาง และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้สมรรถนะสูงของนักศึกษา ในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษากรอบแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้สมรรถนะสูงของนักศึกษาครู ในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

โดยที่กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นปฐมนิเทศ
2. ขั้นทำความเข้าใจ
3. ขั้นสร้างความคิดแนวใหม่
4. ขั้นนำแนวความคิดไปใช้ในสถานที่จริง
5. ขั้นการทบทวนความรู้และประเมินผล การเรียนรู้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ศักยภาพการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
  - 1) จิตใจรักการแสวงหาความรู้
  - 2) วิสัยทัศน์กว้างไกล
  - 3) ดำเนินภารกิจต่าง ๆ ด้วยการพึ่งพาตนเอง
  - 4) มีทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล
  - 5) มีทักษะด้านการเรียนรู้
  - 6) มีทักษะด้านการใช้ภาษา
3. สมรรถนะในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - 1) สมรรถนะด้านการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงาน
  - 2) สมรรถนะด้านแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน
  - 3) สมรรถนะด้านบริหารงานจัดกิจกรรม
  - 4) สมรรถนะด้านการหาผลสำเร็จของการทำกิจกรรม

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ กลุ่มนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ในระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนในกลุ่มวิชาวิชาชีพครูบังคับ ในภาคการศึกษาที่ 2/2563 โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 45 คน จากสาขาวิชาการศึกษาศิลปะวัฒนธรรม ระดับชั้นปีที่ 3

เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้สมรรถนะสูงในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความต้องการพิเศษสำหรับนักศึกษาคณะครุ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยครอบคลุมเนื้อหาประมวลการสอน (Course syllabus) รายวิชาการศึกษาศิลปะวัฒนธรรม สำหรับเด็กปฐมวัย (Inclusive education for early childhood) ซึ่งเป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ (40 คะแนน) 2) แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษา 3) แบบสอบถามสมรรถนะในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 40 ข้อ และ 4) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาการศึกษาศิลปะวัฒนธรรม สำหรับเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้สมรรถนะสูงของนักศึกษาคณะครุ ในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นปฐมนิเทศ ขั้นที่ 2 ขั้นทำความเข้าใจ ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างความคิดค้นใหม่ ขั้นที่ 4 ขั้นนำแนวความคิดไปใช้ในสถานที่จริง และขั้นที่ 5 ขั้นทบทวนความรู้และประเมินผลการเรียนรู้

2. ผลการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ปรากฏดังนี้

2.1 คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาที่เรียนของนักศึกษา มีค่าเท่ากับร้อยละ 76.34 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 75 เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุดคือร้อยละ 78.60 โดยนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนในรายวิชาที่เรียนสูงขึ้น โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 76.34

2.2 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษา ภายหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น พบว่า โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ด้านความสามารถในการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.41$) ด้านความสามารถในการทำงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ($\bar{X} = 4.31$) และด้านความสามารถด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.27$) และเมื่อพิจารณาในแต่ละรายการศักยภาพ โดยเรียงลำดับมากที่สุด 3 รายการแรก ได้แก่ ความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.51$) รับผิดชอบต่องานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันตามเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 4.62$) และความสนใจ ใฝ่รู้องค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของตนเองในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.33$)

2.3 ผลการประเมินสมรรถนะในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า นักศึกษามีสมรรถนะในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปน้อยคือ ด้านการหาผลสำเร็จของการทำกิจกรรม ($\bar{X} = 4.40$) ด้านการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.32$) ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ($\bar{X} = 4.27$) และด้านการบริหารงานจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.18$) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายการที่มีศักยภาพสูงสุด 4 รายการแรก ได้แก่ นักศึกษาให้ร่วมมือในการทำงานของกลุ่มอย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 4.61$) นักศึกษามีความมุ่งมั่นที่จะทำงานในส่วนของตนให้ดี สำเร็จตรงเวลา ($\bar{X} = 4.67$) นักศึกษานักศึกษาสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{X} = 4.44$) และนักศึกษากำกำลังใจและส่งเสริมให้กลุ่มทำงานกลุ่มจนบรรลุตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.42$)

3. แนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเป็นผู้เรียนรู้สมรรถนะสูงในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สำหรับนักศึกษาคณะครุมีดังนี้

3.1 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่อการส่งเสริมศักยภาพการเป็นผู้เรียนรู้สมรรถนะสูง สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ IEP หรือ IIP ซึ่งในขั้นตอนแรกของกิจกรรม

จะมีความแตกต่างจากกิจกรรมการเรียนการสอนอื่น ๆ ที่เน้นและให้ความสำคัญกับการประเมินความจำเป็นด้วยการใช้ข้อมูลจากการประเมินมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินใจว่าผลสัมฤทธิ์ระดับใดที่เป็นที่ต้องการก่อนที่จะเริ่มกระบวนการออกแบบการสอน ขั้นตอนที่สองเป็นกระบวนการที่กระทำคู่ขนานกันระหว่างการปฏิบัติการวิเคราะห์การสอนและการวิเคราะห์ผู้เรียนและบริบท ในขั้นตอนที่คู่ขนานกันนี้เป็นกระบวนการวิเคราะห์เพื่อให้ได้ว่า ลักษณะของการสอนเป็นลักษณะของลำดับขั้นตอน ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างไรตามลำดับขั้นการสอนที่จัดให้

3.2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่อการส่งเสริมศักยภาพการเป็นผู้เรียนรู้สมรรถนะสูง สำหรับนักศึกษาครู ควรมีการระบุเนื้อหา และการกำหนดวัตถุประสงค์ที่จะต้องกระทำพร้อม ๆ กัน การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญครูจะต้องแสวงหาแนวทางและวิธีการที่ชัดเจนมาใช้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวในการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว (Active participation) นี้ หมายถึง ความกระฉับกระเฉงทั้งด้านสติปัญญา คือ ความคิด ด้านสังคม คือ การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านอารมณ์ คือ การเกิดอารมณ์ร่วมในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ การมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว จะต้องเป็นการตื่นทั้งทางกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ รวมทั้งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยความหมายสามารถเข้าใจและสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตหลังจากจบเป็นบัณฑิตได้

3.3 ผู้สอนควรทำหน้าที่เป็นผู้ชี้ทาง แนะนำ และสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศสถานที่จริงทางด้านวิชาการ แทนการทำหน้าที่เป็นผู้บอก ผู้ป้อนความรู้ในชั้นเรียนหรือในห้องปฏิบัติการที่ผ่านมา โดยผู้สอนจะช่วยผู้เรียน ให้รู้จักและสามารถพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีมและการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการชี้แนะและแนะนำจากผู้สอน เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีการสร้างสรรค์จากความคิดเชิงวิเคราะห์ ที่ตกผลึกเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพ ดังนั้น การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทจากการสอนและชี้แนะในชั้นเรียนมาเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ของชุมชนแห่งการสร้างสรรค์ความรู้ แนะนำกิจกรรมการเรียนการสอนในการศักยภาพการเรียนรู้สมรรถนะสูงในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มี

ความต้องการพิเศษของนักศึกษา ฝึกการแก้ปัญหาและวางแผนในการนำประสบการณ์เรียนรู้ที่ได้ไปใช้ในอนาคตเป็นผู้มีความพร้อมสำหรับโลกการทำงาน (Career readiness) ต่อการประกอบวิชาชีพครูได้

3.4 ควรเร่งปรับเปลี่ยนเป้าหมายเชิงคุณภาพของระบบการผลิตและพัฒนาครูสมรรถนะสูงโดยใช้ฐานสมรรถนะ (Competency based) ควบคู่กับฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน (Outcome based) ในการจัดทำมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานคุณวุฒิสาขาวิชาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สมรรถนะที่สำคัญคือ ค่านิยมทางวิชาชีพ (Professional values) การปฏิบัติทางวิชาชีพ (Professional practice) ทักษะทางวิชาชีพ (Professional skills) ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ (Professional engagement) และความรู้ความเข้าใจทางวิชาชีพ (Professional knowledge and understanding)

3.5 แนวคิดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะที่เหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทแต่ละคน เพื่อให้ให้นักเรียนที่มีความบกพร่องผู้นั้นมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ สูงสุดตามศักยภาพของตนเอง

3.6 จัดการวัดและประเมินผลตามแผน IEP หรือ IIP ที่เน้นการให้ข้อมูลและการใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุงและการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ลดการประเมินในลักษณะตัดสิน หรือแข่งขันให้น้อยลง โดยใช้วิธีการหลากหลายเหมาะสมตามหลักพัฒนาการเด็ก หากมีการประเมินเพื่อตัดสินผลให้กระทำด้วยความรอบคอบ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน

อภิปรายผล

ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้สมรรถนะสูงของนักศึกษาครู ที่พัฒนาขึ้นนี้มีรายละเอียดที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้สมรรถนะสูงในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สำหรับนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มีกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นปฐมนิเทศ 2) ขั้นทำความเข้าใจ 3) ขั้นสร้างความคิดแนวใหม่ 4) ขั้นนำแนวความคิดไปใช้ในสถานที่จริง และ

5) ขัณฑ์ทพทวนควมรู้และประเมินผลการเรียนรู้อันซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการให้ผู้เรียนใช้กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเองตามแนวทางการสร้างสรรค์องค์ความรู้ นิยมเชิงสังคม (Social constructivism) มุ่งให้ผู้เรียนตระหนักถึงการเรียนรู้เป็นกิจกรรมทางสังคม ซึ่งผู้เรียนมีการสร้างความหมายขององค์ความรู้ผ่านการอภิปราย และการต่อรองเจรจาด้วยเหตุผล โดยในระหว่างการอภิปรายผู้เรียนสามารถระบุ แจกแจงกิจกรรม และทำให้ความคิดของเขาชัดเจนมากขึ้น การแลกเปลี่ยนแนวคิด การรับฟัง การสะท้อนผลจากเพื่อน ผู้เรียนคนอื่น ๆ การสะท้อนผลแนวคิดตนเองอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด จะช่วยให้ผู้เรียนปรับโครงสร้างแนวคิด และการสร้างความหมาย (Joyce & Weil, 2000, p. 460) ทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โดยมีเป้าหมายทางอ้อมคือ ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย สามารถเข้าใจและสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้เอง ซึ่งจะไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา สามารถอยู่ร่วมกันกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 สอดคล้องกับแนวคิดของ Erickson H. L. (1998, p. 235) ที่ผู้วิจัยได้เน้นตั้งแต่มานาน คำนิยามโครงการวิจัยที่ใช้หลักการจัดการเรียนการสอน (Advance organizers) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Theory of meaningful learning) ดังนั้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้ จะเน้นว่าผู้เรียนเป็นจุดสนใจ หรือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด หรือเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงมากที่สุด ในกระบวนการเรียนการสอน ดังจะเห็นได้จากบทบาทการแสดงออกของผู้เรียนในกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ ได้ออกแบบโดยยึดหลักการว่า ถ้าครูมีบทบาทมากในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนจะมีบทบาทน้อยกว่า นั่นแสดงว่ายึดครูเป็นสำคัญของการเรียนการสอน ในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้มาก ผู้สอนจะมีบทบาทน้อยก็แสดงว่ายึดผู้เรียนเป็นสำคัญของการเรียนการสอนนั้น การจัดการเรียนรู้จะมีครูหรือผู้เรียนเป็นสำคัญมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับบทบาทระหว่างครูกับผู้เรียนว่าแตกต่างกันน้อยเพียงใด บทบาทของผู้เรียนและผู้สอนถือว่าเป็นดัชนีหรือตัวบ่งชี้หลักของการเรียนการสอนในครั้งนี้

4.2 คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาที่เรียนของนักศึกษา มีค่าเท่ากับร้อยละ 76.34 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 75 อีกทั้งยังพบว่านักศึกษาผ่านเกณฑ์ที่กำหนดเกินร้อยละ 90 ของนักศึกษาทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่กับความรู้หรือประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีอยู่ในโครงสร้างทางสติปัญญา (Cognitive structure) ของผู้เรียนเองมาแล้ว ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจแจ่มแจ้ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce & Weil (2000) ที่กล่าวถึงหลักการสอนของ Ausubel ว่าในการเรียนการสอน เพื่อให้มีความหมายกับผู้เรียนนั้นขึ้นอยู่กับการจัดมโนคติหรือให้ความคิดกับผู้เรียนก่อนที่จะเรียน ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ 1) ก่อนจะมีการเรียนการสอนความรู้ใหม่จะต้องสำรวจความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนเสียก่อนว่ามีเพียงพอที่จะทำความเข้าใจเรื่องที่เรียนใหม่หรือไม่ ถ้ายังไม่มีหรือมีไม่พอจะต้องจัดเพิ่มเติมให้ และ 2) การช่วยให้ผู้เรียนจำสิ่งที่เรียนไปแล้วได้โดยวิธีช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นความเหมือนและความแตกต่างของความรู้ใหม่และความรู้เดิม โดย Ausubel ได้ให้ข้อสังเกตว่าในการเรียนการสอนนั้นถ้าสอนความรู้ใหม่กับผู้เรียนโดยมีลักษณะคล้ายคลึงกับความรู้เดิมผู้เรียนจะลืมง่าย ตรงกันข้าม ถ้าความรู้ใหม่มีความแตกต่างจากความรู้เดิมจะช่วยให้จำได้นาน (Dettmer, Dyck and Thurston, 1996, p. 196) ดังนั้นในการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เรียนรู้ใหม่กับความรู้เดิม ในขณะเดียวกันจะต้องให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิมได้ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความเหมือนและความแตกต่าง จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้และการจำได้ดี

4.3 นักศึกษามีศักยภาพการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ด้านความสามารถในการทำงานเป็นทีม ด้านความสามารถในการทำงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ และด้านความสามารถด้านวิชาการ และเมื่อพิจารณารายการที่มีศักยภาพสูงสุด 4 รายการแรก ได้แก่ ความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น รับผิดชอบต่องานในหน้าที่ และงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันตามเวลาที่กำหนด และความสนใจใฝ่รู้องค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อสั่งสมพัฒนาศักยภาพของตนเองในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาพร มหาพลตระกูล (2550, หน้า 1) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนและการให้บริการสนับสนุนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ บุญเลี้ยง ทูมทอง และเฉลิมชัย โสสุทธิ (2555, หน้า 1) ได้ทำการศึกษาคักยภาพการเป็นผู้เรียนรู้สมรรถนะสูงของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า คักยภาพการเป็นผู้เรียนรู้สมรรถนะสูงของนักศึกษาโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

4.4 นักศึกษาครูมีสมรรถนะในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาสมรรถนะของนักศึกษาเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการหาผลสำเร็จของการทำกิจกรรม ด้านการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงาน ด้านการแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และด้านการบริหารงานจัดกิจกรรม ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายการที่มีคักยภาพสูงสุด 4 รายการแรก ได้แก่ นักศึกษาให้ร่วมมือในการทำงานของกลุ่มอย่างเต็มที่ นักศึกษามีความมุ่งมั่นที่จะทำงานในส่วนของตนให้ดี สำเร็จตรงเวลา นักศึกษานักศึกษาสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ และนักศึกษาให้กำลังใจและส่งเสริมให้กลุ่มทำงานกลุ่มจนบรรลุตามเป้าหมาย ทั้งนี้เนื่องจากในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการบริหารงานจัดกิจกรรมเป็นการดำเนินการตามที่ได้ กำหนดกิจกรรม/งาน/โครงการ/แผนงานเพื่อให้นำไปสู่การปฏิบัติ โดยคำนึงถึงหลักการบริหารแบบการมีส่วนร่วม หลักธรรมาภิบาล ประโยชน์ส่วนรวมและควรลดข้อจำกัดในการบริหาร การจัดการ รวมทั้งการบริหารงานจัดกิจกรรมควรให้สอดคล้องกับภูมิสังคมของแห่งนั้น ๆ ด้วย นอกจากนี้ยังดำเนินการตามกระบวนการกำหนดกลุ่มคนจากนั้นให้นักศึกษาจัดระบบการทำงานโดยการกำหนดหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ อาทิ ประธาน รองประธาน เลขานุการ กรรมการ และตำแหน่งต่าง ๆ เพื่อการเอื้ออำนวยและขับเคลื่อนการดำเนินงาน รวมทั้งง่ายแก่การประสานงานและติดตามงานโดยการสมัครใจหรือลงประชามติภายในกลุ่มของนักศึกษาเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคักยภาพการเป็นผู้เรียนรู้สมรรถนะสูงในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปใช้ ซึ่งจากผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า มี 5 ขั้นตอนซึ่งในเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องการให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองไปสู่บัณฑิตที่สมบูรณ์และเป็นพื้นฐานในการเรียนต่อในวิชาเอกของตนเองต่อไป โดยคุณลักษณะของบัณฑิตนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะดำเนินการให้ตนเองได้พัฒนาขีดความสามารถของตนเองได้เต็มคักยภาพ มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ รู้จักคิดวิเคราะห์ ใช้เหตุใช้ผลเชิงวิทยาศาสตร์ มีความคิดรวบยอด รักการเรียนรู้ รู้วิธีการและการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีเจตคติที่ดี มีวินัย มีความรับผิดชอบ และมีทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาตนเอง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขได้ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายพบว่า ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคักยภาพการเป็นผู้เรียนรู้สมรรถนะสูงในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความต้องการพิเศษสำหรับนักศึกษาครูในรายวิชา กลุ่มวิชาชีพครู (บังคับเลือก) นักศึกษามีแนวโน้มจะมีความสุขดี แต่เนื่องจากนักศึกษาขาดแรงจูงใจ ให้ตระหนักถึงเป้าหมายอนาคต รวมทั้งการให้เห็นตัวแบบจริง ในปัจจุบันควรยอมรับว่านักศึกษามีปัญหาเรื่องการเรียน การอ่าน โดยเฉพาะการเขียน ผู้วิจัยขอเสนอแนะต่อคณะครุศาสตร์ควรเร่งปรับเปลี่ยนเป้าหมายเชิงคุณภาพของระบบการผลิตและพัฒนาครูสมรรถนะสูงโดยใช้ฐานสมรรถนะ (Competency based) ควบคู่กับฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน (Outcome based) ในการจัดทำมาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา สาขาวิชาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สมรรถนะที่สำคัญ คือ ค่านิยมทางวิชาชีพ (Professional values) การปฏิบัติทางวิชาชีพ (Professional practice) ทักษะทางวิชาชีพ (Professional skills) ความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ (Professional engagement) และความรู้ความเข้าใจทางวิชาชีพ (Professional knowledge and understanding) ส่วนผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่สำคัญ คือ เป็นผู้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นพลเมืองคุณภาพ และมีจิตสำนึกความเป็นพลเมือง (Productive and concern citizen) เป็นผู้ที่มีสมรรถนะ

ด้วยคุณลักษณะและคุณธรรม (Character and integrity) เป็นผู้มีความรู้ที่จำเป็นในการทำงานยุคศตวรรษที่ 21 (Marketable skill and knowledge) เป็นผู้มีความพร้อมในการดำเนินชีวิต (Life readiness) เป็นผู้สร้างสรรค้งงานเชิงรุก เป็นผู้มีความพร้อมสำหรับโลกการทำงาน (Career readiness) และเป็นบุคคลที่มั่นใจในตนเองและเป็นที่เชื่อมั่นของบุคคลอื่น อีกทั้งมีการวิเคราะห์ วิจัย และติดตามผลการประเมินด้านการพัฒนาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างต่อเนื่อง

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้สมรรถนะสูงในด้านอื่น ๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามสาขาวิชาเอกของนักศึกษา

3.2 ควรมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเป็นผู้เรียนรู้สมรรถนะสูงในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กที่มีความต้องการพิเศษสำหรับนักศึกษาครูที่จำแนกตามสาขาวิชาการอื่น ๆ เช่น กลุ่มวิทยาศาสตร์-เทคโนโลยี และกลุ่มมนุษยศาสตร์-ครุศาสตร์ เป็นต้น

3.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดหรือแบบประเมินกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมศักยภาพการเป็นผู้เรียนรู้สมรรถนะสูงสำหรับนักศึกษาครูที่จำแนกตามคณะหรือสาขาวิชาที่เป็นมาตรฐาน

3.4 ควรมีการสร้างชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสมรรถนะด้านความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพ (Professional engagement) ความเป็นครูสำหรับอาจารย์ผู้สอนครู

3.5 ควรมีการศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะและตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในระดับปริญญาตรี 4 ปี และ 5 ปี

เอกสารอ้างอิง

- บุญเลี้ยง ทุมทอง และเฉลิมชัย โสสุทธิ. (2555). *การศึกษาศักยภาพการเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุภาพร มหาพลตระกูล. (2550). *การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับเด็กพิการและเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- Dettmer, P.A., Dyck, N.T. and Thurston, L.P. (1996). *Consultation, Collaboration and Teamwork for Students with Special Needs* (2nd ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Erickson, H. L. (1998). *Concept-based curriculum and instruction*. Calif: Corwin Press.
- Joyce, B. & Weil, Masha. (2000). *Model of teaching* (6th ed.). Boston: Allyn and Bacon.